

# WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(Drukowane jako rękopis).

Rok III.

WARSZAWA, DNIA 15 WRZEŚNIA 1926 R.

Nr. 17.

## TREŚĆ:

|                                                                                                  |          |                                                                   |          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-------------------------------------------------------------------|----------|
| Ruch służbowy . . . . .                                                                          | str. 129 | Nowa waluta węgierska . . . . .                                   | str. 131 |
| Unieważnione akcje Banku Polskiego . . . . .                                                     | " 129    | Odsyłanie destruktywów do Skarbcza Emisyjnego . . . . .           | " 132    |
| Nadzwyczajne Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku Pol-<br>skiego dnia 31 sierpnia 1926 r. . . . . | " 129    | Przeciwdziałanie drożyznie kredytu w bankach prywatnych . . . . . | " 132    |
| Przesłanie banknotów dolarowych przez Bank Polski wprost<br>do Ameryki . . . . .                 | " 130    | Zmiany w urzędowej stopie dyskontowej . . . . .                   | " 132    |
| Uzupełnianie zbioru wzorów podpisów . . . . .                                                    | " 131    | Powszechny fundusz bankowy w Czechosłowacji i Austrii . . . . .   | " 133    |
| Kara za zwłokę przy pożyczkach terminowych. . . . .                                              | " 131    | Obieg pieniędzy w Italji. . . . .                                 | " 135    |
|                                                                                                  |          | Obroty na giełdzie pieniężnej w Warszawie . . . . .               | " 136    |

## Ruch służbowy.

### Zmarli.

Stefan Podmieski z Oddziału w Poznaniu.

## Unieważnione akcje Banku Polskiego.

(Dział I Spisu Okólników).

| Numer<br>kolejny | Imię i nazwisko<br>pierwszego akcjonariusza | O d c i n k ó w |          | Numery akcji |
|------------------|---------------------------------------------|-----------------|----------|--------------|
|                  |                                             | sztuk           | po akcji |              |
| 83.              | Walery Janowski . . . . .                   | 5               | 1        | 52148/52     |
|                  | " " . . . . .                               | 3               | 2        | 424411/16    |
|                  | " " . . . . .                               | 2               | 5        | 607726/35    |
| 84.              | Tow. Techn. Handl. „Ferrum”                 | 2               | 5        | 582931/40    |
| 85.              | Jan Kamiński . . . . .                      | 1               | 5        | 510281/5     |
| 86.              | Henryk Rewkiewicz . . . . .                 | 5               | 1        | 62011/15     |
|                  | " " . . . . .                               | 9               | 2        | 434957/74    |

## Nadzwyczajne Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku Polskiego dnia 31 sierpnia 1926 r.

Dnia 31 sierpnia 1926 r. odbyło się w sali Centralnej Księgowności w Warszawie Nadzwyczajne Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku Polskiego. Zebraniu przewodniczył Prezes Banku p. Stanisław Karpiński w asystencji Wiceprezesa Banku p. Dr. Feliksa Młynarskiego i Naczelnego Dyrektora p. Dr. Władysława Mieczkowskiego, wszystkich członków Rady i Dyrekcji Banku.

Na Sekretarza Zebrania powołał p. Prezes p. Edwarda Szydłowskiego.

Pan Prezes otworzył posiedzenie o godzinie 10 minut 20, stwierdzając, że — zgodnie z art. 15 Statutu Banku — ogłoszenie o zwołaniu Nadzwyczajnego Walnego Zebrania Akcjonariuszów Banku Polskiego zostało dokonane w Monitorze Polskim Nr. 177 z dnia 6 sierpnia 1926 r.

Ze względu na to, że w dniu 30 sierpnia 1926 r. jako w pierwszym terminie, wyznaczonym na Nadzwyczajne Walne Zebranie, zostało zgłoszonych tylko 329483 akcji, czyli mniej niż wymagana przez art. 21 Statutu ilość do rozstrzygania spraw, objętych porządkiem dziennym, przeto Zebranie w pierwszym terminie, t. j. dnia 30 sierpnia 1926 r., odbyć się nie mogło. Zebranie to jako zwołane w drugim terminie w myśl ogłoszenia w Monitorze Polskim było — zgodnie z brzmieniem art. 21 Statutu Banku — prawomocne bez względu na ilość obecnych akcjonariuszów.

Porządek dzienny obejmował wniosek Rady, dotyczący zmian Statutu Banku.

W Zebraniu wzięło udział 176 akcjonariuszów, reprezentujących 286732 akcji, rozporządzających 10642 głosami, a zatem wymagana artykułami 21 i 23 Statutu Banku większość wynosiła 7195 głosów.

Przy rozpatrywaniu sprawy, postawionej na porządku dziennym, p. Prezes streszczał po kolei projektowane zmiany w poszczególnych artykułach i uzasadniał ich potrzebę.

Po przeprowadzonej dyskusji i po wyjaśnieniach udzielonych przez pp. Prezesa, Wiceprezesa, Naczelnego Dyrektora Mieczkowskiego i Dyrektora Z. Karpińskiego Zebranie przyjęło jednogłośnie wszystkie projektowane przez Radę zmiany Statutu, poczem zostało zamknięte o godzinie 13-ej.

Uchwalone zmiany ogłoszone zostały w Dzienniku Ustaw Nr. 92 z dnia 8 września 1926 r., poz. 531, co podano do wiadomości Oddziałów w Okólniku Nr. 47 z dnia 8 września 1926 r.

### **Przesłanie banknotów dolarowych przez Bank Polski wprost do Ameryki.**

Zamianę skupowanych banknotów dolarowych na wpłatę na Nowy Jork, czyli na t. zw. „kabel“, skuteczniał dotąd Bank Polski za pośrednictwem instytucji zagranicznych, opłacając prowizję w wysokości 3 — 4‰. Ponieważ prowizja ta przy zamianie wielkich sum wynosiła znaczne kwoty, Bank przeprowadził kalkulację bezpośredniej wysyłki zebranych banknotów dolarowych i srebra z Warszawy do Ameryki, i doszedł do wniosku, że drugi sposób załatwienia jest o wiele korzystniejszy, wobec czego przystąpił do jego realizacji.

Transport, składający się z 58 skrzynek pocztowych (opatrzonych pieczęciami lakowemi, przewiązanych drutem i zaplombowanych) z zawartością amerykańskich banknotów dolarowych (w drobnej części kanadyjskich i srebra) na ogólną sumę \$ 3,334.465 został wyekspedjowany z Gdańska na parowcu „Lituania“ linii okrętowej „Baltic America Line“ dnia 10 sierpnia 1926 r.

Odpowiedzialność za 10% wartości wysyłanej gotówki ciążyła na towarzystwie okrętowym, zaś pozostałe 90% tej sumy ubezpieczono w towarzystwie asekuracyjnym „Allianz Versicherungs-Aktiengesellschaft in Berlin“, które postawiło warunek, ażeby przesyłce towarzyszyło do miejsca przeznaczenia dwóch urzędników Banku Polskiego. W tym celu wydelegował Bank pp. Marjana Wołowskiego i Wiktora Dobrowolnego, którzy mieli obowiązek nadzorować i sprawdzać całość transportu w czasie podróży.

Przy załatwianiu formalności transportowych współdziałała Polska Kasa Rządowa w Gdańsku, której Dyrektor p. Dr. Ramułt przedstawił wymienionych urzędników Banku kapitanowi okrętu p. Laarsenowi oraz pierwszemu sternikowi. W ich obecności złożono skrzynki do tresoru okrętowego, którego drzwi zostały zaplombowane przez kapitana, przyjmującego tem samem odpowiedzialność za bezpieczeństwo przechowania.

Konosament, wystawiony w dwóch egzemplarzach, podpisał w obecności Dyrekcji Polskiej Kasy Rządowej kapitan, zastępujący — w myśl zwyczajowego prawa ogólnosiwiatowego — kompanję okrętową. Jeden egzemplarz otrzymał p. Wołowski, drugi natomiast wysłano niezwłocznie listem poleconym do Federal Reserve Bank w Nowym Jorku łącznie z listem Dyrekcji Banku.

Po odplynięciu z portów Kopenhagi, Cherbourga i Halifaxu, gdzie zatrzymywała się po drodze „Lituania“, delegaci w towarzystwie oficerów załogi sprawdzali i liczyli skrzynki. Do Nowego Jorku statek zawinął 24 sierpnia 1926 r. około południa, t. j. po 14 dniach żeglugi. W porcie Brooklynu oczekiwali na przybycie statku przedstawiciele Federal Reserve Bank, którzy niezwłocznie zabrali transport do samochodu opancerzonego, będącego własnością przedsiębiorstwa prywatnego (Trunks

Cooperation) i zawieźli do banku, gdzie skrzynki w miarę składania w tresorze były natychmiast otwierane w obecności delegatów Banku Polskiego i sumarycznie sprawdzane podług wiązek i paczek, co trwało do godziny 16-ej.

Nazajutrz przeliczono szczegółowo banknoty i monety (734 wiązki i 5 243 monety), przyczem znaleziono wszystko w zupełnym porządku tak co do ilości jakoteż autentyczności. Fakt ten wywarł bardzo dodatnie wrażenie, co znalazło wyraz w szczerem i pełnem zaufaniu odnoszeniu się władz Federal Reserve Banku do delegatów (po pierwotnem tylko konwencjonalnie uprzejmem przyjęciu), których członek Rady p. Ch. L. Harrison osobiście oprowadzał po nowym gmachu, zbudowanym z szarego marmuru i stali, i osobiście pokazywał im plany oraz urządzenie skarbcza kruszcowego, położonego 7 piątr pod powierzchnią ulicy, a zawierającego 80% zapasów złota całego świata. Urządzenie skarbcza, którego dno stanowi naturalna skała, nie różni się zasadniczo od podobnego urządzenia w Banku Polskim, imponuje tylko ogromem, stalowymi ścianami ochronnymi o grubości 3·50 metra i potężnem a skomplikowanem zamknięciem zewnętrznem.

Przesyłkę taką skutecznił Bank Polski z własnej inicjatywy po raz pierwszy. Również i Federal Reserve Bank, jako bank emisyjny, otrzymał zapewne po raz pierwszy tak duży transport banknotów dolarowych, zebranych przez europejski bank emisyjny.

W końcu zaznaczyć należy, że całkowite koszty transportu wyniosły \$ 9.435, czyli zaledwie 2·83‰ przewiezionej sumy.

### **Uzupełnianie zbioru wzorów podpisów.**

(Dział IV Spisu Okólników).

Niektóre Oddziały nie posiadają jeszcze — odpowiednio do wymagań Instrukcji Służbowej Cz. IV § 13 — uzupełnionego zbioru wzorów oryginalnych podpisów osób i firm, pojawiających się na zdyskontowanych wekslach, lub też zbiory te zawierają często podpisy już nieaktualne. Stwierdzono również, że podpisy nie są zawsze sprawdzane, czego dowodem jest niezgodność ich z rejestrem handlowym.

Ponieważ powołana Instrukcja obejmuje szczegółowe wskazówki prawidłowego załatwiania operacji w dziale kredytowo-dyskontowym, przeto obowiązkiem Oddziałów jest ściśle ich przestrzeganie bez specjalnego przypominania ze strony Dyrekcji. Sprzeczne postępowanie i uchybienia wskazują na lekceważenie lub nieznajomość wydanych przepisów.

### **Kara za zwłokę przy pożyczkach terminowych.**

(Dział VI Spisu Okólników).

Niejednokrotnie zdarza się, że klienci nie są w możności uiszczenia w żądanej wysokości częściowej spłaty pożyczek terminowych, udzielanych na zastaw papierów wartościowych, przyczem Oddziały — nie uwzględniając chwilowo trudnego położenia dłużnika — oddalają go bez jakiegokolwiek załatwienia, skutkiem czego zmuszony jest później opłacać karę za zwłokę. Ponieważ powyższy tryb postępowania nie osiąga dodatniego skutku, winny Oddziały zmienić go i pobierać od klienta niemającego w terminie uiszczyć częściowej spłaty pożyczki — przedewszystkiem należne odsetki i prolongować pożyczkę w pierwotnej sumie, ażeby w ten sposób uchylić konieczność stosowania kary za zwłokę.

### **Nowa waluta węgierska.**

(Dział XII Spisu Okólników).

W celu spopularyzowania nowowprowadzanej na Węgrzech waluty „Pengö” tudzież ułatwienia stopniowego przejścia na tę jednostkę monetarną, Węgierski Bank Narodowy od dnia 25 sierpnia 1926 r. wypuszcza w obieg część banknotów koronowych z nadrukiem ustawowej, relacyjnej wartości w pengö, a mianowicie:

|            |          |
|------------|----------|
| 1.000 K —  | 8 filler |
| 5.000 „ —  | 40 „     |
| 10.000 „ — | 80 „     |

|             |   |     |       |
|-------------|---|-----|-------|
| 25.000 K    | — | 2—  | pengö |
| 50.000 „    | — | 4—  | „     |
| 100.000 „   | — | 8—  | „     |
| 500.000 „   | — | 40— | „     |
| 1,000.000 „ | — | 80— | „     |

Przestemplowanie uskuteczniło w ten sposób, że wartość pengö wydrukowano cyframi w herbie państwowym, znajdującym się w środku górnego obramowania na przedniej stronie banknotu, oprócz tego zaś uwidoczniło ją słowami po tej samej stronie u dołu nad obramowaniem; na biletach po koron 1,000.000, 500.000, 100.000, 25.000, 10.000 i 1.000 wykonano nadruk farbą czerwoną, zaś na biletach po koron 50.000 i 5.000 zieloną.

Węgierski Bank Narodowy nie zamierza jednak przedsięwziąć wymiany wszystkich banknotów koronowych niestemplowanych na stemplowane, lecz będzie tego dokonywał stopniowo w miarę posiadanych ilości not ostemplowanych.

Jednakowoż ta okoliczność, że jedne banknoty są stemplowane inne natomiast niestemplowane, nie zmienia zupełnie ich charakteru w stosowaniu jako ustawowego środka płatniczego, a tem samem oba rodzaje biletów mają prawną moc obiegową według wyżej podanej relacji.

Co do samego zewnętrznego wyglądu — poza umieszczeniem stempla — nie różnią się zresztą w niczem banknoty z oznaczeniem wartości w pengö od niestemplowanych.

### **Odsyłanie destruktywów do Skarbcza Emisyjnego.**

(Dział XIII Spisu Okólników).

Z wykazów gotówki widocznem jest, że w Oddziałach gromadzone są dość znaczne ilości biletów bankowych i zdawkowych zniszczonych, których odsyłka do Skarbcza Emisyjnego uskuteczniła jest dopiero po zebraniu większego zapasu. Ponieważ jednorazowe przesyłanie destruktywów w większych transportach oddziałują hamująco na normalną pracę w Skarbcu Emisyjnym, poleca się odsyłać zniszczone bilety bankowe i zdawkowe z chwilą zebrania jednej skrzynki.

### **Przeciwdziałanie drożyznie kredytu w bankach prywatnych.**

(Dział IV Spisu Okólników).

Z wielu stron napływają do Banku Polskiego zażalenia na instytucje finansowe z powodu zaliczania przez nie przy dyskoncie nadmiernych stawek procentowych i prowizji. Bank Polski, zasilający wydatnie instytucje finansowe kredytem, nie może dopuścić pod żadnym warunkiem, ażeby rozporządzenie Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości z dnia 30 czerwca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64 z dnia 6 lipca 1926 r., poz. 381) w sprawie lichwy pieniężnej nie było w zupełności przestrzegane. Odsetki — oprócz rzeczywistego porta, damna i opłat stemplowych — liczone przy dysconcie weksli nie mogą przekraczać obecnie — zgodnie z powyższem rozporządzeniem — 18% w stosunku rocznym (któratę norma ma być w najbliższym czasie zniżona). Zaliczanie damna jest usprawiedliwione jedynie przy wekslach płatnych w miejscowościach, gdzie Bank Polski nie posiada ani Oddziału, ani Zastępstwa.

W związku z powyższem Oddziały obowiązane są śledzić, ażeby korzyści majątkowe przy czynnościach kredytowych, dokonywanych przez banki, spółdzielnie kredytowe lub kasy oszczędności, korzystające z kredytu w Banku Polskim, nie przekraczały bezwarunkowo ustalonej rozporządzeniem normy.

W razie stwierdzonego uchybienia w tym względzie należy danej instytucji wstrzymać kredyt, zawiadamiając o tem jednocześnie Wydział Kredytowy Dyrekcji.

Oddziały winny powiadomić o powyższem postanowieniu również miejscowe Komitety Dyskontowe z prośbą o współdziałanie w dążeniu do osiągnięcia zamierzonego celu.

### **Zmiany w urzędowej stopie dyskontowej,**

które zgodnie z Okólnikiem Nr. 14 z dnia 19. II. 1925 r. należy odnotować w „Wiadomościach Banku Polskiego“ z dnia 30 czerwca 1926 r. str. 102:

Norwegja . . . . . z 5 $\frac{1}{2}$ % na 5% od dn. 13. IX. 1926 r.

## Powszechny fundusz bankowy w Czechosłowacji i Austrii.

Częste zjawisko powojenne w postaci bankructw i krachów bankowych pochłania znaczny odsetek oszczędności społeczeństwa i zmusza rządy poszczególnych krajów do tworzenia nowego systemu ubezpieczenia depozytów bankowych i wkładów oszczędnościowych.

Nowa forma ubezpieczenia depozytów bankowych została wprowadzona w Czechosłowacji z końcem 1924 r., w formie utworzenia powszechnego funduszu bankowego. Z początkiem lipca 1926 r. został przedstawiony parlamentowi austriackiemu rządowy projekt ustawy o utworzeniu funduszu zabezpieczenia wkładów i lokat oszczędnościowych.

Dla Polski sprawa ta jest również aktualną, gdyż w niedługim czasie ma się ukazać rozporządzenie rządu z mocą ustawy, o utworzeniu funduszu bankowego w Polsce.

### I. Czechosłowacja.

Bezpośrednią przyczyną wydania w Czechosłowacji ustawy o utworzeniu powszechnego funduszu instytucji pieniężnych republiki czeskosłowackiej był kryzys bankowy w roku 1924, który doprowadził do upadku trzy znaczne instytucje bankowe, a szereg innych zaś poważnie zachwiał. Ustawa ta jest jedną z czterech ustaw bankowych, które wyszły dnia 10/X.24. Do nich należy: 2) ustawa o sposobie zarządzania wkładami oszczędnościowymi i o formie wykonywania kontroli nad instytucjami bankowymi, 3) ustawa o depozytach bankowych i 4) ustawa o możliwości udzielenia moratorium dla banków i innych instytucji kredytowych na zasadzie indywidualnych zgłoszeń kas oszczędności do Ministra Spraw Wewnętrznych, a innych instytucji kredytowych do Ministra Skarbu.

Pierwsza ustawa z 10/X.24 r. o utworzeniu funduszu instytucji pieniężnych republiki czeskosłowackiej została wydana dla zapewnienia wkładom oszczędnościowym większej pewności.

Fundusz posiada samodzielną osobowość prawną z siedzibą w Pradze.

Członkami funduszu są:

- a) krajowe zakłady kredytowe, przyjmujące wkłady na książeczki oszczędności;
- b) wszelkiego rodzaju spółdzielnie kredytowe, o ile przyjmują wkłady oszczędnościowe;
- c) spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, trudniące się czynnościami bankowymi i pieniężnymi, o ile przyjmują wkłady oszczędnościowe i lokaty bankowe.

Członkowie funduszu podzieleni są na trzy grupy:

- a) do grupy pierwszej należą państwowe, krajowe i samorządowe instytucje kredytowe,
- b) do grupy drugiej należą kasy zaliczkowe, spółdzielnie i prywatne kasy oszczędności,
- c) do grupy trzeciej należą pozostali członkowie funduszu.

Fundusz czerpie swe dochody z obowiązkowych składek członkowskich, pobieranych w stosunku do wysokości wkładów obcych i dochodów z własnego kapitału. Równolegle z podziałem członków na trzy grupy, podzielony jest również i fundusz na trzy oddzielne części, do których członkowie innych grup nie mają żadnego prawa.

Fundusz zarządzany jest przez Kuratorium złożone z 12 osób, po czterech kuratorów na każdą grupę i 6 zastępców. Kuratorów mianuje rząd z pośród członków na lat 5. Urząd kuratora jest honorowy i bezpłatny.

Aby uniknąć nadmiernych kosztów administracyjnych — czynności rachunkowe, kasowe i kancelaryjne Funduszu załatwia „Zemská Banka“ w Pradze.

Technika zarządu funduszem określona jest specjalną instrukcją opracowaną przez Kuratorium i zatwierdzoną przez rząd.

Bilans coroczny funduszu ogłaszany jest w organie urzędowym państwa.

Składki członkowskie winny być uiszczane w ciągu 90 dni po upływie półrocza kalendarzowego w wysokości  $1\frac{1}{2}\%$  od wkładów na rachunku bieżącym, na książeczkach oszczędności i od wszelkiego innego rodzaju wkładów. W razie niezapłacenia terminowego składek pobierane są odsetki karne za zwłokę.

W przypadku, gdy wysokość funduszu osiągnie takiej wysokości, że cel jego będzie w zupełności zabezpieczony, rząd może na wniosek Kuratorium wstrzymać dalsze uiszczanie składek członkowskich.

Przeznaczeniem funduszu jest służyć pomocą kredytową swoim członkom w przypadku, gdy instytucja poniesie straty w tak wielkim rozmiarze, że naruszona będzie jej egzystencja i interesy wkładców. Prawo do pomocy kredytowej zyskuje członek dopiero po upływie lat pięciu od chwili rozpoczęcia uiszczania składek. Jeżeli stan instytucji byłby tak dalece zagrożony, że nawet najdalej idąca pomoc Funduszu nie mogłaby jej uratować, pomoc ogranicza się tylko do zabezpieczenia wierzycielom 85% ich należności. Członek zwracający się o pomoc kredytową do Funduszu musi poddać się przedwstępnym warunkom, oznaczonym przez Kuratorjum. Warunkami temi mogą być:

- a) zwrócenie się do rządu z prośbą o udzielenie moratorium,
- b) przeprowadzenie reorganizacji zakładu według planu opracowanego przez Kuratorjum,
- c) fuzja z inną instytucją, wskazaną przez Kuratorjum,
- d) zgłoszenie likwidacji zakładu.

Jeżeli środki funduszu byłyby za nikłe dla spełnienia swego przeznaczenia, fundusz może wypuścić 4% zapisy dłużne, którym przyznany został przywilej pupilarności. Każdy członek funduszu, obowiązany jest na żądanie Kuratorjum Funduszu nabyć odnośne zapisy dłużne po cenie nominalnej do wysokości  $\frac{1}{10}$  sumy wszystkich wkładów danej instytucji.

Fundusz jest zwolniony od podatków. Członkowie, niewypełniający swych zobowiązań, mogą ulec karze do 10.000 kr. cz.

## II. Austria.

Z początkiem lipca 1926 r. przedstawiony został parlamentowi austriackiemu rządowy projekt ustawy na wzór czeskosłowackiego funduszu bankowego „Das Einlagensicherungsfonds-Gesetz”. Bezpośrednią przyczyną przygotowania projektu ustawy było zachwianie się „Zentralbanku der Deutschen Sparkassen” i popłoch wkładców. Członkami austriackiego funduszu bankowego są te same kategorie instytucji kredytowych co i w Czechosłowacji z tą różnicą, że spółdzielnie kredytowe i kasy oszczędności oprócz obowiązku uiszczania składek członkowskich podlegają również zaostrej kontroli Zarządu tego funduszu. W skład Kuratorjum wchodzi wyznaczeni przez Rząd przedstawiciele związków bankowych, kas oszczędności, spółdzielni i t. p. Tylko instytucje podlegające zaostrej kontroli Kuratorjum mają prawo do pomocy kredytowej ze strony Zarządu.

Zasadnicza różnica między czeskosłowackim, a austriackim funduszem bankowym polega na tem, że w Czechosłowacji ustawa stara się zapobiec skutkom załamania się banków, podczas gdy w Austrii położony jest nacisk na ochronę wkładów w kasach oszczędności i spółdzielniach. Banki zostały pociągnięte do obowiązku uiszczania składek (bez prawa do pomocy kredytowej z funduszu) tylko z tego powodu, że pośrednią drogą ciągną znaczne korzyści z wkładów ulokowanych w instytucjach oszczędnościowych.

Jak donosi „The Banker“ \*) Kongres Stanów Zjednoczonych obradował nad projektem ustawy o ubezpieczeniu depozytów w National i State Bank, których to banków jest w Stanach Zjednoczonych znaczna ilość. Jak donosi „New-York Herald” kongres uznał ubezpieczenie depozytów za konieczne i odniósł się przychylnie do projektu ustawy. Zasadą tego projektu jest utworzenie specjalnego funduszu ubezpieczeniowego z odpisania części zysków rocznych Federal Reserve Banku.

Niektóre Stany amerykańskie wprowadziły już poprzednio nowe systemy ubezpieczenia, ale ustawy te były naogół wykonywane bardzo niechętnie i opornie. Sfery bankowe zapatrywały się na te nowe systemy ubezpieczenia wkładów, jako na eksperymenty prawodawcze, które przerzucają odpowiedzialność za nieumiejętne, czy też nieuczciwe prowadzenie banków na solidne instytucje finansowe. Podnoszono zarzuty, że systemy te są faktyczną zachętą dla kierowników instytucji bankowych w kierunku uprawiania ryzykownych i spekulacyjnych interesów, gdyż w razie niewypłacalności, straty wierzycieli pokryje państwo, albo inne wypłacalne banki. W Czechosłowacji i w Austrii gros zarzutów przeciwko funduszowi bankowemu opierało się na dowodzeniu, iż składki członkowskie zwiększą nadmierne koszty kredytu.

\*) Według Wiadomości Finansowych Nr. 45/1926 r.

### Obieg pieniężny w Italji.

Przywilej emisji biletów bankowych posiadały w Italji trzy banki: Banca d'Italia, Banco di Napoli i Banco di Sicilia. Dekret Królewski, ogłoszony dnia 6 maja b. r., ustanawia unifikację emisji biletów bankowych od dnia 1 lipca b. r., pozbawiając przywileju emisyjnego dwa banki południowe (Banco di Napoli i Banco di Sicilia). Rezerwy w złocie i walutach tych dwóch banków, wynoszące przeszło 300 milionów lirów w złocie, przechodzą do Banca d'Italia, któremu przyznano wyłączny przywilej emisyjny. Bilety bankowe dwóch banków południowych zachowują swoją zdolność płatniczą tylko do dnia 30 czerwca 1927 roku.

Ostatni bilans Banca d'Italia, opublikowany przed unifikacją banków biletowych, nosi datę 30-go czerwca. Prace związane z unifikacją owych banków, t. j. obliczenie zapasów złota i emisji biletów bankowych, przekazanych przez banki południowe Banca d'Italia, jako jedynej instytucji emisyjnej, pochłonęły tyle czasu \*), że oficjalny bilans tego Banku jeszcze dotychczas nie został opublikowany. Według tymczasowego sprawozdania, sporządzonego na dzień 31 lipca, główne pozycje bilansowe nowej instytucji emisyjnej przedstawiają się jak następuje:

(W milionach lirów).

| GŁÓWNE POZYCJE BILANSU.                                      | Marzec 31. 1926.                                      | Czerwiec 30. 1926.                                      | Lipiec 31. 1926.                                                                 |
|--------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
|                                                              | Banca d'Italia<br>Banco di Sicilia<br>Banco di Napoli | Banca d'Italia<br>przed unifikacją<br>banków biletowych | Banca d'Italia po<br>przejęciu rezerw<br>i emisji biletów<br>banków południowych |
|                                                              | O g ó ł e m                                           |                                                         |                                                                                  |
| <b>A K T Y W A</b>                                           |                                                       |                                                         |                                                                                  |
| Złoto w kraju lir. zł. . . . .                               | 1.134,5                                               | 893,7                                                   | 893,6                                                                            |
| „ zagranicą lir. zł. . . . .                                 | 419,0                                                 | 381,4                                                   | 381,4                                                                            |
| Waluty i dewizy zagr. i wierzytelności w bankach zagr. . . . | 317,3                                                 | 273,5                                                   | 273,2                                                                            |
| Srebro w kraju . . . . .                                     | 125,2                                                 | 85,6                                                    | 87,5                                                                             |
| Rezerwy przekazane przez Banco di Sicilia i Banco di Napoli  | —                                                     | —                                                       | 310,9                                                                            |
| „ ogółem lir. zł. . . . .                                    | 1.995,9                                               | 1.634,2                                                 | 1.946,6                                                                          |
| Weksle zdyskontowane . . . . .                               | 5.683,8                                               | 5.972,6                                                 | 6.174,5                                                                          |
| Zaliczki dla Skarbu . . . . .                                | 7.066,2                                               | 5.240,1                                                 | 6.729,5                                                                          |
| Pożyczki pod zastaw papierów . . . . .                       | 7.199,2                                               | 5.658,3                                                 | 6.264,4                                                                          |
| <b>P A S Y W A</b>                                           |                                                       |                                                         |                                                                                  |
| Obieg biletów bankowych . . . . .                            | 18.295,4                                              | 14.098,6                                                | 18.319,0                                                                         |
| Rachunek bieżący Skarbu . . . . .                            | 2.151,1                                               | 1.970,4                                                 | 1.321,0                                                                          |
| Fundusze obce . . . . .                                      | 2.176,9                                               | 1.627,7                                                 | 2.392,3                                                                          |

Dla dokładnego zobrazowania zmian, jakie zaszły w ciągu lipca, należałoby jeszcze uwzględnić bilanse banków południowych na dzień 30-go czerwca. Ponieważ obieg biletów bankowych banków południowych na dzień 30-go czerwca wynosił 3.782,4 miliony, całkowity obieg pieniężny Italji t. j. wraz z emisją Banca d'Italia wynosił na koniec tego miesiąca 17.887 milj., a więc mniej niż na koniec lipca. Powiększenie obiegu w ciągu lipca tłumaczy się zwiększeniem portfelu wekslowego i zmniejszeniem wkładów skarbowych. Zaliczki dla Skarbu wzrosły pozornie w okresie omawianym z 5.240 milionów do 6.729,5 milionów — należy jednak uwzględnić, że ta ostatnia pozycja Banca d'Italia obejmuje także pożyczki, udzielone Skarbowi przez oba banki południowe. Jeśli natomiast porównamy zadłużenie Skarbu w trzech bankach biletowych na dzień 30-go marca z zadłużeniem w Banca d'Italia na dzień 31 lipca, to się okaże, że pozycja ta uległa zmniejszeniu (z 7.066,2 milj. na 6.729,6 milj.). Rezerwy kruszcowo-walutowe w ciągu lipca nie uległy większym zmianom. Z powyższego wynika, że deprecjacja zewnętrzne kursu liry spowodowana jest przez czynniki zewnętrzne, a nie przez sytuację wewnętrzną. Do czynników zewnętrznych należy przedewszystkiem zaliczyć deprecjację franka belgijskiego i francuskiego.

\*) Banca d'Italia posiada 128 oddziałów w Italji i 8 w kolonjach. Banki południowe posiadają także znaczną liczbę oddziałów w kraju i w kolonjach.

## OBROTY NA GIELDZIE PIENIĘŻNEJ W WARSZAWIE

Styczeń — lipiec 1926 rok.

(W złotych).

|                             | STYCZEŃ     |       | LUTY        |       | MARZEC      |       | KWIECIEŃ    |       | MAJ         |       | CZERWIEC    |       | LIPIEC      |       |
|-----------------------------|-------------|-------|-------------|-------|-------------|-------|-------------|-------|-------------|-------|-------------|-------|-------------|-------|
|                             | Absol. cyf. | %     | Absol. cyf. | %     | Absol. cyf. | %     | Absol. cyf. | %     | Absol. cyf. | %     | Absol. cyf. | %     | Absol. cyf. | %     |
| Obrót ogólny . . . . .      | 41,902.932  | 100,0 | 46,361.813  | 100,0 | 44,197.477  | 100,0 | 27,676.064  | 100,0 | 21,247.377  | 100,0 | 31,576.461  | 100,0 | 44,972.826  | 100,0 |
| Waluty (money) . . . . .    | 510.727     | 1,2   | 419.705     | 0,9   | 496.563     | 1,1   | 1,202.329   | 4,4   | 1,095.160   | 5,2   | 495.794     | 1,6   | 237.802     | 0,5   |
| „ (banknoty) . . . . .      | 4,281.787   | 10,2  | 5,477.512   | 11,8  | 1,251.630   | 2,8   | 686.623     | 2,5   | 1,517.267   | 7,1   | 750.147     | 2,4   | 2,140.624   | 4,8   |
| „ (dewizy) . . . . .        | 34,588.800  | 82,6  | 36,720.913  | 79,2  | 38,757.102  | 87,7  | 23,810.507  | 86,0  | 16,942.311  | 79,7  | 28,262.474  | 89,5  | 37,326.050  | 83,0  |
| Akcje . . . . .             | 1,010.948   | 2,4   | 1,907.356   | 4,1   | 1,803.028   | 4,1   | 730.276     | 2,6   | 634.369     | 3,0   | 720.116     | 2,3   | 3,242.865   | 7,2   |
| Papiery lokacyjne . . . . . | 1,510.670   | 3,6   | 1,836.327   | 4,0   | 1,909.154   | 4,3   | 1,246.329   | 4,5   | 1,058.270   | 5,0   | 1,347.930   | 4,2   | 2,025.485   | 4,5   |
|                             |             |       |             |       |             |       |             |       |             |       |             |       |             |       |
|                             | STYCZEŃ     |       | LUTY        |       | MARZEC      |       | KWIECIEŃ    |       | MAJ         |       | CZERWIEC    |       | LIPIEC      |       |
|                             | Absol. cyf. | %     | Absol. cyf. | %     | Absol. cyf. | %     | Absol. cyf. | %     | Absol. cyf. | %     | Absol. cyf. | %     | Absol. cyf. | %     |
| Liczba transakcji ogółem    | 7.780       |       | 7.489       |       | 7.947       |       | 5.783       |       | 4.493       |       | 5.132       |       | 8.631       |       |
| Walutami . . . . .          | 1.563       |       | 1.554       |       | 2.145       |       | 1.860       |       | 1.521       |       | 1.493       |       | 1.331       |       |
| Akcjami . . . . .           | 3.526       |       | 4.020       |       | 3.909       |       | 2.401       |       | 1.798       |       | 2.091       |       | 5.442       |       |
| Papierami lokacyjnymi       | 2.691       |       | 1.915       |       | 1.893       |       | 1.522       |       | 1.174       |       | 1.548       |       | 1.858       |       |